

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem Varia Ervditione Noviter evoluta

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

1. Avaritiæ pestis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

ferias facit, justisque persolutis, barbaram tellurem linquit, versus insulam Delon vela facit, non sine dira execratione sceleratæ cupidinis habendi.

Aliter paulò recenset hanc fabulam Euripides in Hecuba tragedia, & ex eo Ovidius. Scilicet Polydorum etiamnum infantem à parente Priamo ad Polymnestorem Thraciæ regem, missum, clam alendum, addito magnò auri pondere. Ut verò ceciderat fortuna Phrygum, impium tyrannum corripuisse ferrum, jugulumque puero multis vulneribus hausisse: Utque criminis suspicionem à se aboleret, cadaver in undas projecisse. Græcos eversâ Troiâ, dum repetunt patriam, in eam Thracum regionem cum captivis viris, feminisque delatos: ibi Hecubam nuper Troianorum reginam, Priami conjugem, cum concaptivis feminis, post tot suorum clades & funera, Vlyssis servituti addictam, cum fortè corpus Polyxenæ filix, ibidem ad aram mactatæ ablutum ad litus progredieretur, Polydori sui cadaver, fluctibus ejectum, multisque plagis confossum reperisse; primòque sterisse attonitam, postea agnito filii corpore, in lamenta effusam; denique ultionis cupiditate stimulatam, Tyrannum ad secretum colloquium evocasse, simulatæque, se ingens auri pondus velle illi secretò indicare, quod pro filio redderet (nam Polymnestor finxerat Polydorum vivere ac valere) ceterum hominem avarum, fide adhibita, in tabernaculum captivarum ingressum, protinus ab iis invasum, unguibus laceratum, & exoculatum fuisse. Quò compertò Thraces lapidibus ac maledictis Troiadas abnavigantes incessisse: Hecubam diras, ac devotiones in barbaros strenuè regessisse, subitòque in canem, corpore magis, quàm animo mutato, conversam fuisse.

Ethica.

Quid non mortalia pectora cogis

Auri sacra fames

(a) Exclamat in commemoratione hujus cædis Maro. O detestabilis & execranda (hoc enim significat vox *sacra*) auri cupiditas quod officium non violas, quod hospitium non polluis, in quæ scelera non adigis eos, quos possides! Quid verò crudelius? Polymnestor rex occidit regis filium alumnum; quid perfidiosius? propinquum: quid injustius? hospitem: quid magis nefarium? Et cur? ob aurum,

ob

(a) Avaritia pestis.

ob metallum fulvum, quod à Plinio vocatur *perniciosum*, à Persio *dolosum*, ab Ovidio *nocentissimum*, à Propertio *inimicum fidei*, à Platone *injustum*, à Plauto *malesuadum*, à Virgilio, quod fas omne abrumpit, & omnia divinarum, humanarumque legum jura perfringit! Tullius 4. offic. Nullum vitium est tetrius, quàm avaritia, præsertim in Principibus, & rempubl. gubernantibus, qualis erat Polymnestor. Et Sallustius in Catil. avaritia fidem, probitatem, ceterasque bonas artes subvertit: pro his superbiam, crudelitatem, deos negligere, omnia venalia habere edocuit. Avaritia scelerum omnium mater est. Anacreon hoc conqueritur.

Pereat malè, expetendi
 Qui, primus auctor auri:
 Spernuntur hinc parentes:
 Hinc cura nulla fratris:
 Hinc & cruenta bella:
 Quod maximum malorum est,
 Quicumque amamus, omnes
 Per hoc perimus unum.

Huic adsonat Tibullus lib. 1. eleg. 10.

Quis fuit horrendos qui primus protulit enses?
 Quàm ferus, ac verè ferreus ille fuit.
 Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata,
 Tunc brevior diræ mortis aperta via est.
 At nihil ille miser meruit; nos ad mala nostra
 Vertimus, insævas quod dedit ille feras.
 Divitis hoc vitium est auri: nec bella fuerunt,
 Faginus adstabat cum scyphus ante dapes.
 Non arces, non vallus erat: somnùmque petebat
 Securus varias dux gregis inter oves.

Quia verò de hoc vitio sæpius disserimus, non opus est hîc exemplis crudelitatis & prodicionis propter aurum patratæ. Id advertamus, nullum esse nefas tam occultum, quin denique in lucem erumpat. Putabat Polymnestor, facinus suum alta tellure sepultum; erravit. Manes sunt subterranei, & sanguis ex rumulo quoque loquitur. Quod si cadaver (ut alii scribunt) in mare jactavit, enatavit tamen, ducente Nemese, & cædis autorem manifestante. Ita nec terra, nec undæ perfidiam ferunt, teguntve. Nox, oculorum tyranno diem abstulit, ut clariùs

clariùs in tenebris scelus suum videret, & meminisset cæcitatem se nî-
mio fulgori, quod aurum reddebat, debere. Hæc de Polymnestore.
De Hecuba in canem mutata paulò plura commentabimur in earum
gratiam, quibus canina est in ore facundia.

II. (b) Quid ira sit feminea cùm aliàs perspeximus, tum ex He-
cuba & concaptivis Troiadibus patet. Proverbiò fertur. *Ex ungue leo-
nem.* Scilicet æstima. Polymnestor quamvis rex ex mulierum unguibus
didicit, qualis sit bellua sexus hic, furore concitatus. Siracidis dictum
est c. 25. *Non est ira super iram mulieris. Commorari leoni & draconi
placebit, quàm habitare cum muliere nequam.* Etiam ferocissimæ bestiae
cicurantur; mulier iracunda cùm semel debacchari cæpit, nullos ratio-
nis frænos admittit, exasperatur mulcendo. De hac bellua Salomon
Prover. 21. *Melius est habitare in terra deserta, quàm cum muliere ri-
xosa & iracunda.* Et iterum ibidem: *melius est sedere in angulo doma-
tis, quàm cum muliere litigiosa in domo communi.* Id est, satius est so-
litarium degere in tecto, & sub dio, ventis, pluviis, cæterisque aëris
injuriis exponi, quàm in domo communi & domesticis frequente, ha-
bitare cum muliere contentiosa. Hujus enim litigia omnibus cæli in-
juriis respondent: dum clamat, tonat: cùm probra & maledicta jacit,
fulminat: cùm contendit & litigat, nimbos & tempestates ciet: urit,
cùm querula est: & cùm rigidam se, & minimè amantem exhibet, gla-
ciem effundit. Expertus has tempestates est Socrates, quem cùm uxor
Xantippe post multos elamores, aquà per fenestram sparsà perfudisset:
Facile, inquiebat, hoc futurum putabam, ut post tonitruum, pluviam
sentirem. Menandri vatis monitio est: Præstat canem irritare, quàm
anum, qualis fuit Hecuba. Sed juvenulæ plus etiam, quàm vetulæ
dentatæ sunt: viris non tantùm oblatrant, sed eos etiam invadunt &
mordent, ut Polymnestorem Phrygiæ, quas, Poëta teste,
----- facit ira valentes.

De Hecuba Ovidius:

----- at hæc missum raucò cum murmure saxum
Morsibus insequitur: rictuque ad verba parato
Latravit, conata loqui.

Quotidiana hæc feminarum metamorphosis: de quibus Plautus in
Menæchmo

☛ M. Non tu scis, mulier, Hecubam quapropter canem
Græci esse prædicabant, V. non equidem scio,

M. Quia

(b) *Ira feminarum.*